

Dokuz gün ve yedi ay: Büyük Britanya 1926

Gewerkschaft Underdog · Sürüm 1.0 · 8 Ekim 2026

Mayıs 1926'da Birleşik Krallık'ta, 1,5 ile 1,75 adreslerinde belirtildiği üzere, bir milyondan fazla işçi, lokavt uygulanan bir milyondan fazla madenciyi desteklemek için iş bırakma eylemine katıldı. Dokuz gün sonra, sendikalar çatı örgütü herhangi bir taviz alınmadan grevi sonlandırdı; madenciler yedi ay daha direndiler, ancak daha kötü koşullara geri dönmek zorunda kaldılar. Ertesi yıl, bir yasa ile yaptıkları eylem kısıtlandı.

1926'daki İngiliz genel grevi, Avrupa sendika tarihinin en titizlikle hazırlanmış yenilgidir. Ancak bu hazırlık, karşı taraf tarafından yapılmıştır. Grev, bir bütün olarak, disiplinliydi ve — kapsamına göre — yaklaşık 9.000 tutuklamayla, çok az şiddet içermektedir. Dokuz gün sonra, tek bir talep bile karşılanmadan sona erdirildi. Bundan sonra yaşananlar, İngiliz iş hukukunu on yıllar boyunca değiştirdi.

Buna nasıl gelindi

Savaş sonrası madencilik

1918'den sonra İngiliz kömür madenciliği yapısal bir kriz içindeydi: eskimiş teknoloji, parçalı mülkiyet yapısı, çökmekte olan ihracat pazarları. Buna bir de para politikası kararı eklendi — 1925'te, dönemin Hazine Bakanı Winston Churchill'in girişimiyle, savaş öncesi kur üzerinden altın standardına geri dönüş. Bu, İngiliz ihracatının maliyetini önemli ölçüde artırdı.

Mülk sahipleri, yatırım yapmadan kullanabilecekleri tek yolla tepki verdiler: Ücret kesintisi ve daha uzun vardiyalar. Buna karşılık madencilerin sloganı şöyleydi: "Not a penny off the pay, not a minute on the day" — maaştan bir peni bile kesilmesin, çalışma süresine bir dakika bile eklenmesin.

Kızıl Cuma ve satın alınan yıl

31 Temmuz 1925'da — hareket içinde "Kızıl Cuma" olarak anılan — Sendikalar Konfederasyonu (Trades Union Congress), kömür nakliyatını engellemekle tehdit etti. Baldwin hükümeti geri adım

Gewerkschaft Underdog e.V.

Posta adresi: Ehrenbergstraße 16a,
Scanbox #12300, 10245 Berlin

Dernekler sicili VR 42624 B
Charlottenburg Sulh Mahkemesi

info@gdog.pro
www.gewerkschaft.berlin

attı ve ücretleri şimdilik güvence altına alan dokuz aylık bir sübvansiyon sağladı. 5 Eylül 1925 tarihinde ayrıca Herbert Samuel başkanlığında bir soruşturma komisyonu kurdu.

Bu dokuz ay, daha sonraki tartışmanın merkezinde yer aldı. Hükümet bu süreyi hazırlık için kullandı: sivil komiserlerden oluşan devlet kurumu Supply and Transport Organisation'ın kurulması, sivil komiserlerden oluşan devlet Supply and Transport Organisation'ın kurulması, kömür stoklanması ve — resmi olarak özel bir kuruluş olan Organization for the Maintenance of Supplies aracılığıyla — grev süresince devletin denetimine geçen gönüllü yardımcı personelin işe alınması. Çatı örgütünün benzer ölçekte bir hazırlık yaptığına dair bir bilgi bulunmamaktadır.

Samuel Raporu ve Kopuş

Komisyon, raporunu Mart 1926'da sundu. Rapor, sanayinin yeniden yapılandırılmasını önerdi, madenlerin kamulaştırılmasını reddetti, ancak madencilik haklarının kamulaştırılmasını tavsiye etti ve ücret indirimlerini kısa vadede kaçınılmaz gördü. Her iki taraf da bunu reddetti. 30 Nisan'da sübvansiyon ve toplu sözleşmelerin süresi doldu; işletme sahipleri işçileri işten çıkardı.

1 Mayıs'ta, üye sendikaların yönetim kurullarının katıldığı bir olağanüstü konferans, 3.653.527'e karşı 49.911 oyla dayanışma grevi kararı aldı ve yönetimini Genel Konsey'e devretti.

Müzakereler hâlâ devam ederken, Daily Mail gazetesinin matbaacıları, grevi devrimci bir adım olarak nitelendiren bir başyazıyı basmayı reddettiler. Bunun üzerine hükümet, tüm grev çağrılarının koşulsuz olarak geri çekilmesini talep etti; 3 Mayıs saat 01:05'te görüşmeler kesildi. Bu olayın bir neden mi yoksa bahane mi olduğu tartışmalıdır: Kabinedeki sertlik yanlıları zaten görüşmelerin kesilmesini istiyordu ve matbaacıların eylemi çatı örgüt tarafından talimat verilmemişti.

3 Mayıs'ta gece yarısına bir dakika kala grev başladı.

Dokuz gün

Kapsamı ve Gidişatı

İlk olarak kilit sektörler greve çağrıldı: Ulaşım, demiryolları, matbaacılık, demir ve çelik, inşaat, gaz ve elektrik. Tahminler, 1,5 ile 1,75 milyon arasında değişmektedir; buna bir milyondan fazla lokavt edilen madenci de eklenmektedir; genel olarak 1,2 milyon rakamından söz edilmektedir. İkinci dalga — makine imalatı ve gemi inşası — 11 Mayıs'ta greve çağrıldı.

Hükümet, askeri konvoylar, gönüllü yardım ekipleri ve Churchill'in yönetimindeki British Gazette adlı kendi gazetesini devreye soktu. Çatı örgüt ise British Worker gazetesini yayınlıyordu.

Radio — 1926'da hâlâ British Broadcasting Company olan ve daha sonra 1 Ocak 1927'a dönüşen kurum — ne sendikalara ne de muhalefete söz verdi. John Reith, Ramsay MacDonald'ın bir yayın talebini ve aynı şekilde Canterbury Başpiskoposunun barış çağrısını, Churchill'in aksi takdirde yayın kuruluşunu ele geçirebileceğinden korktuğu için açıkça reddetti. Çatı örgütünün ve İşçi Partisi'nin açıklamaları haberlerde aktarıldı. Bu olay, medya tarihinde bugüne kadar tartışılmaktadır; kurumun adının Corporation olarak değiştirilmesi, doğrudan bu çatışmanın bir sonucu olarak gerçekleşti.

Grev'in Sonlandırılması

12 Mayıs'ta çatı örgüt grevi sona erdirildi. Hiçbir talep karşılanmamıştı. Madenciler sürece dahil edilmemişti; sendikaları, Samuel'in yetki ve hükümetin taahhüdü olmaksızın müzakere ettiği bir anlaşma olan Samuel Memorandumu'nu reddetti.

Gerekçeler birbirinden farklıdır ve araştırmalar da bu bölünmeyi yansıtmaktadır.

İhtiyatlı geri çekilme

Bu yoruma göre, çatı örgüt, grevin ne istediği ne de kazanabileceği bir anayasal çatışmaya dönüştüğünü fark etti ve hareket dağılmadan önce grevi sonlandırdı.

Teslimiyet

Bu yoruma göre grev etkiliydi ve hükümet baskı altındaydı; grev, hareketin zayıflığından değil, federasyon liderlerinin bir başarının sonuçlarından çekinmesinden dolayı sonlandırıldı. Tony Cliff ve Donny Gluckstein tarafından savunulur. Dikkat çekici olan, normalde soğukkanlı değerlendirmeler yapan Henry Pelling'in bile liderlikten "aşağılayıcı bir teslimiyet"ten bahsetmesidir — yani teslimiyet olarak değerlendirme sadece belirli bir siyasi akımla sınırlı değildir.

Hukuki tehdit durumu

11 Mayıs'ta, sendika içi bir anlaşmazlık kapsamında geçici bir ihtiyati tedbir kararı çıkarıldı (National Sailors' and Firemen's Union v. Reed, Yargıç Astbury). Temel gerekçe tüzük ihlaliydi; genel grevin hukuka aykırı olduğu yönündeki ifade, esas bir işlevi olmayan ikincil bir cümleydi ve hukuki açıdan derhal itiraz edildi; örneğin A. L. Goodhart tarafından 1927 tarihli Yale Law Journal'da. Bundan sendika varlıklarının hukuki olarak saldırıya açık hale gelmesinin sonuçlanacağı, o döneme ait bir endişeydi, tespit edilmiş bir hukuki sonuç değildi. Bunun grevin sona ermesinde bir etken olup olmadığı bir tez olarak kabul edilir, bir bulgu olarak değil.

Tartışmasız olan şudur: Madenciler Kasım ayına kadar tek başlarına greve devam ettiler ve daha uzun vardiyalara ve daha düşük ücretlere geri döndüler; bundan sonra eyalet sözleşmeleri yerine bölge sözleşmeleriyle çalışacaklardı. 1926 tarihli Kömür Madenleri Kanunu, beş yıl süreyle sekiz saatlik çalışma gününe geri dönülmesine izin verdi.

Sonuçlar

1927 tarihli yasa

1927 tarihli İş Anlaşmazlıkları ve Sendikalar Kanunu, iki koşulun aynı anda mevcut olması halinde bir grevi yasa dışı ilan etti: Grev, kendi sektöründeki bir iş anlaşmazlığının ötesine geçiyorsa ve hükümeti — doğrudan ya da kamuya zarar vererek — zorlamayı amaçlıyorsa. Bu durum genel grevleri ve dayanışma grevlerini kapsıyordu; ancak hangi dayanışma grevlerinin tam olarak kapsama girdiğine dair tartışmalar devam etti.

Yasa ayrıca kamu çalışanlarının, çatı örgütüyle bağlantılı derneklere üye olmasını yasakladı ve İşçi Partisi'ne yapılan aidat ödemesini, üyelikten ayrılma esnasından üyelik esnasına geçişe dönüştürdü. Bu son değişiklik, partinin kaynaklarının önemli bir kısmını elinden aldı.

1946'da yasa İşçi Partisi hükümeti tarafından yürürlükten kaldırıldı. Dayanışma grevlerine getirilen kısıtlama 1980'den itibaren kademeli olarak geri getirildi ve 1990'da sorumluluk muafiyetinin tamamen kaldırılmasıyla sonuçlandı; bu düzenleme, 1992 tarihli Sendika ve Çalışma İlişkileri (Konsolidasyon) Yasası'nın 224. maddesinde kodifiye edilmiştir.

Stratejide yaşanan kayma

1926'dan sonra, İngiliz sendika hareketinin ağırlığı çatışmadan müzakereye ve parlamento temsiline kaydı. Bunun doğru bir sonuç olup olmadığı ise ikinci büyük tartışma konusudur.

Bunun olumlu bir sonuç olduğunu savunanlar, 1945'ten sonra parlamento ve müzakere yolunun sosyal sigorta, sağlık hizmetleri ve kamulaştırmalara yol açtığını öne sürerler — bu sonuçlar, hiçbir grevle elde edilemezdi.

Buna karşı çıkan görüş ise, bu yolun dayandığı müzakere gücünün, çatışma yeteneğinden kaynaklandığıdır. Çatışma yeteneğinden vazgeçenler, orta vadede müzakere pozisyonunu da kaybederler. 1984/85 maden işçileri grevi, bu yorumlamada 1926'nın geç ödenen hesabı olarak okunur. Her ikisi de yorumdur, kesin bulgular değildir.

Sonuçlar

Hukuki soru: Hukuki bir sorun olarak dayanışma

1926'daki çatışmanın özü madencilerin grevi değil, madenciler için diğerlerinin yaptığı grevdi. 1927 tarihli yasa tam da bu noktadan yola çıktı.

Bu, İngiltere'ye özgü bir sorun değildir. Almanya'da da dayanışma grevi yalnızca sınırlı ölçüde izin verilmektedir. Federal Çalışma Mahkemesi, 2007 yılında bunu kabul etmiştir: Başka bir toplu sözleşme bölgesinde yürütülen ana iş mücadelesini desteklemek amacıyla yapılan destek grevleri, Anayasa'nın 9. maddesinin 3. fıkrası kapsamındadır; bunların izin verilebilirliği orantılılık ilkesine tabidir ve grevler bariz şekilde uygunsuz, bariz şekilde gerekli olmayan veya orantısız ise geçerliliğini yitirir.

Bunun arkasında temel bir yön belirleme yatmaktadır. Dayanışma grevlerini dar bir çerçeveye hapsedenler, iş mücadelesini tek bir işletmeye veya tek bir sektöre bağlarlar. Bu, olayla ilgisi olmayan üçüncü tarafları korur — ve bir işgücünün her zaman yalnızca kendi gücü kadar güçlü olmasını sağlar. Dış kaynaklı birimlerden, iş sözleşmelerinden ve tedarik zincirlerinden oluşan bir ekonomide bu, birçok çalışan için, kararların başka yerlerde alındığı için çalıştıkları yerde neredeyse hiç baskı yaratamayacakları anlamına gelir.

Stratejik soru: Hazırlık, kararlılıktan üstündür

1925'teki "Kızıl Cuma" ile Mayıs 1926 arasında dokuz ay geçti. Her iki taraf da bu sürenin ne işe yarayacağını biliyordu. Hükümet bir tedarik organizasyonu kurdu, kömür stokladı ve yardımcı personel işe aldı. Çatı örgüt ise müzakereler yürüttü.

Buradan çıkarılacak ders, her kuruluş için rahatsız edici: Ertelenen bir çatışma, önlenmiş bir çatışma değil, sadece ertelenmiş bir çatışmadır. Erteleme süresini karşı taraf kadar iyi değerlendiremeyen taraf, bu fırsatı kaybeder.

Siyasi soru: Bir grev ne zaman darbeye dönüşür?

Baldwin hükümeti, grevi anayasaya bir saldırı olarak nitelendirdi. Eski Başsavcı ve liberal milletvekili John Simon, 6 Mayıs'ta Avam Kamarası'nda grevi hukuka aykırı ilan etti — bir hukukçu ve muhalefet politikacısı olarak, görevli bir yetkili sıfatıyla değil; o dönemde Başsavcı Sir Douglas Hogg'du. Çatı örgüt buna itiraz etti: Bunun endüstriyel bir çatışma olduğunu, hükümeti devirme girişimi olmadığını savundu.

Bu tartışma sadece retorik değildir. Devletin hangi araçları kullanabileceğine karar verir. Bir grev endüstriyel bir çatışma olarak sınıflandırılırsa, iş hukuku geçerlidir. Anayasal düzene bir saldırı olarak sınıflandırılırsa, olağanüstü hal hukuku geçerlidir.

Bu sınıflandırma olayın kendisinden çıkarılabilecek bir sonuç değildir: Aynı olay — birçok işçinin aynı anda iş bırakması — her iki durum da olabilir. Yorumlama yetkisine sahip olan, uygulanacak hukuku belirler.

Almanya'da Mart 1920'deki olaylarla yapılan karşılaştırma, bu sınıflandırmanın ne kadar istikrarsız olduğunu göstermektedir. Orada da milyonlarca kişi iş bırakmıştı, ancak anayasayı savunmak amacıyla — bu nedenle aynı eylem bir saldırı değil, bir kurtarma çabası olarak algılandı. İki hafta sonra, hükümet güçleri Ruhr bölgesinde grevlerine devam eden grevcilere karşı harekete geçti. Dolayısıyla yorumlama yetkisi birkaç hafta içinde tersine döndü.

Felsefi soru: Birbirimize ne borçluyuz?

Dayanışma grevi, iş hukukunun ötesine geçen bir soruyu gündeme getiriyor: Demiryolu işçileri, tanımadıkları madenciler için neden maaşlarını riske atsinlar ki?

Kendi çıkarlarına dayalı cevap

Bugün bir sektördeki ücretlerin düşürüldüğünü izleyenler, yarın sıra kendilerine gelecektir. Bu doğrulanabilir ve geniş bir etki yelpazesine sahiptir, ancak sınırsız değildir — bunun ön koşulu, kendi durumlarının gerçekten birbiriyle bağlantılı olmasıdır.

Aidiyet temelli cevap

İşçi sınıfı, üyelerinin kendi çıkarlarından bağımsız olarak birbirlerine karşı sorumluluk hissedenden bir gruptur. Bu mantık daha geniş bir etki yelpazesine sahiptir, ancak bu aidiyet duygusunun gerçekten hissedilmesini gerektirir — ve işte tam da bu, emredilemez.

1926'da bu dayanışma dokuz gün sürdü. Bu ne az ne de yeterli.

Kaynaklar

- Kömür Endüstrisi Kraliyet Komisyonu Raporu (1925), Cmd. 2600, Londra: HMSO, 1926 (Samuel Komisyonu; raporun imzacıları: 6 Mart 1926).
- 1927 tarihli İş Anlaşmazlıkları ve Sendikalar Kanunu (17 & 18 Geo. 5 c. 22), 1946 tarihli İş Anlaşmazlıkları ve Sendikalar Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır.
- 1992 Sendikalar ve Çalışma İlişkileri (Birleştirme) Kanunu, Madde 224.
- 1926 Kömür Madenleri Kanunu.
- Büyük Britanya ve İrlanda Ulusal Denizciler ve Ateşçiler Sendikası v. Reed [1926] Ch 536.
- A. L. Goodhart: İngiltere'de Genel Grevin Yasallığı, Yale Hukuk Dergisi, 1927.

- Henry Pelling: İngiliz Sendikacılığının Tarihi, ilk baskı 1963 (Macmillan, Londra ve Penguin/Pelican, Harmondsworth), sonraki baskılar Macmillan tarafından yayınlanmıştır.
 - Tony Cliff, Donny Gluckstein: Marksizm ve Sendikal Mücadele. 1926 Genel Grevi, Londra: Bookmarks, 1986.
 - Keith Laybourn: 1926 Genel Grevi, Manchester University Press, 1993.
 - Federal Çalışma Mahkemesi, 19 Haziran 2007 tarihli karar, 1 AZR 396/06 (BAGE 123, 134).
-

Şöyle atıf yapılır

Gewerkschaft Underdog, Dokuz gün ve yedi ay: Büyük Britanya 1926, Gewerkschaft Underdog, Fassung 1.0, 08.10.2026, <https://www.gewerkschaft.berlin/tr/blog/dokuz-g%C3%BCn-ve-yedi-ay-b%C3%BCy%C3%BCk-britanya-1926/vxxdfg8f>, abgerufen am 13.10.2026.

Lisans

CC BY-ND 4.0 — Namensnennung, keine Bearbeitung
